

05

“cinsiyet ve kent”

Derya Altun

“Belediyelerin sundukları hizmetler farklı yaş, cinsiyet, etnik ve dini köken, eğitim düzeyi ve ekonomik güçteki yurttaşların günlük yaşamını kolaylaştıran, iyileştiren ve destekleyen nitelikte olmalıdır.”

KENTİME
-DĞĞER-
A green leaf icon is positioned to the left of the text. The text is rendered in a colorful, blocky font with horizontal lines passing through it. A red heart icon is positioned to the right of the text.

Belediyelerin sundukları hizmetler farklı yaş, cinsiyet, etnik ve dini köken, eğitim düzeyi ve ekonomik güçteki yurttaşların günlük yaşamını kolaylaştıran, iyileştiren ve destekleyen nitelikte olmalıdır. Bu hizmetler, her türlü yatırım, hizmet ve destek, çevre düzenlemesi, park, sokak ve caddelerin temizliği, imar planları ve izinleri bağlamında ele alınmalıdır.

Belediyeler'den Kimler Hizmet Alır?

- Kadınlar (ücretli-ücretsiz çalışan, sigortalı-sigortası çalışan, öğrenimine devam eden, etmeyen, çocuk, genç, yetişkin, yaşlı, göçle gelen-yerleşik, yalnız yaşayan-yaşamayan, düzenli bir geliri olan-olmayan, eğitim düzeyi yüksek-düşük, apartmanda yaşayan-gecekonudada yaşayan...)
- Engelli bireyler (engel türüne göre, ücretli iş ve sosyal güvencesi olmasına göre, cinsiyetine göre, eğitim düzeyine göre...)
- Yaşlı bireyler (yalnız yaşayanlar, emekliliği olan-olmayanlar, süregelen hastalığı olan-olmayanlar, öz bakımını yapabilen-yapamayanlar...)
- Lgbti+'lar (farklı sosyo ekonomik düzeyde farklı inançlara ve değerlere sahip bireyler...)
- Gençler, Göç edenler, Yoksullar, İnanç grupları...
- En çok da erkekler!

Belediyeler Neler Yapar?

- Kadın Danışma Merkezleri
- Sığınaklar (Konukevi değil!)
- Kurs Merkezleri
- Semt Evleri
- Ücretsiz Sağlık Taramaları
- Kültürel Hizmetler
- Geziler, Seminerler, Paneller...
- KADINLARA YÖNELİK HİZMETLER

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Neler Yapılabilir?

- Ücretsiz-düşük ücretli kreşler (yoksul mahallelerden başlayarak kentin her yerinde)
- Yaşlı ve engelli bireyler için gündüz bakımevleri (bizzat yönetilebilir, destek sunabilir);
- Pazar yeri, kültür merkezi, belediye hizmet binaları vb. kamusal alanlarda bebek bakım odası, emzirme odaları, umumi tuvalet gibi üniteler;
- Kadın danışma merkezleri (kentin farklı yerlerinde açılmalı/yaygınlaştırılmalı), kadın

sığınakları (lezbiyen, biseksüel ve trans kadınların ihtiyaçlarının da gözetilerek gerekli düzenlemelerin yapılması);

- Diğer kurumlarla (üniversiteler, araştırma merkezleri, STÖ'leri, İŞ-KUR vb.) işbirliği halinde kentteki kadınların ve LGBTİ+'ların istihdamını artırıcı çalışmalar;
- Kadın ve LGBTİ+ örgütlerini güçlendirecek işbirlikleri (Belediye yasası md.75/c)
- Sokak, park vb. yerler, kadınların ve LGBTİ+'ların güvenle kullanabilecekleri şekilde aydınlatılmalı, düzenlenmelidir;
- Kent içi ulaşım, kadınların ve LGBTİ+'ların geceleri de sokağa çıkmasını kolaylaştırmalıdır.
- Kadınlara ve LGBTİ+'lara hangi hizmeti, nasıl ve nerede istediği sorulmalıdır;
- Belediye, kendi çalışanlarından başlayarak kadına yönelik şiddete karşı maaş kesme, kadına maaşın ödenmesi, babalık izinlerinin artırılması, süt izinlerinin artırılması vb. politikaların yaygınlaşmasında öncülük etmelidir;
- Düzenlenen tüm kurs, eğitim vb. hizmetlerin saatini, yerini katılımcılara sorarak belirlemeli, böylece daha fazla ve farklı kadınların ve LGBTİ+'ların katılımını sağlamalıdır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Politikalar

- Kadınların ve LGBTİ+'ların kent konseyleri, mahalle meclisleri toplantıları aracılığıyla kent yönetimine katılımı güçlendirilebilir.
- Belediyede hizmet ve politikalara karar verenler (Belediye başkanı, başkan yardımcısı, belediye meclis üyeleri, müdürler, danışmanlar, birim sorumluları...) arasında kadınların eşit sayıda olması, LGBTİ+'ların yer alabilmesi gerekir.
- Belediye kendi bünyesinde özellikle 'erkek işi' olarak bilinen teknik ve arazi işlerinde daha fazla kadın istihdam etmelidir.
- Cinsel yönelim, belediyede hizmeti sunan veya hizmet alan olmakla ilgili bir durum değildir. LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık konusunda kurum içi ve dışı etkinlikler düzenleyerek farkındalık yaratmalıdır.

cinsiyet ve kent

- Belediye programına cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılığı yasaklayan bir madde eklenmeli, ayrımcılık yasağının ihlal edildiği durumları araştırma ve yaptırım yükümlülüğü getirilmelidir.
- Belediye Meclisi'nde aktif ve farklı konuların sevk edildiği 'Eşitlik Komisyonları' olmalıdır.
- Belediyelerde 'Kadın Çalışmaları Müdürlüğü' kurulmalı, bünyesinde 'Eşitlik Birimi' çalışmalıdır.
- Tüm planlar, programlar, projeler ve hizmet uygulamaları toplumsal cinsiyet eşitliğini hedeflemelidir.
- Belediye bütçesi, toplumsal cinsiyete duyarlı hazırlanmalıdır.

Belediye Bütçesi Meselesi

Değişen belediyeçilik anlayışı ile kent yaşamını belirlemede belediye bütçelerinin etkisi ve gücü önemlidir.

Bütçenin belirlerken, farklı kesim ve grupların ihtiyaçlarını dikkate alarak oluşturulması gerekir. Katılımcı bir yolla hazırlanan bütçeleme her aşamasında toplumda cinsiyet eşitliğini temel olması için yöntem: Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme'dir.

Her aşamada ve düzeyde eşitlikçi yaklaşım, stratejik planlamadan yıllık bütçeye, harcamalara ve faaliyet

programına kadar tüm aşamalarda toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alır.

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir bir bütçe, belediye başkanları için de siyasi bir kazanımdır!

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme ile Belediye Hizmetleri

- Ulaşım hizmetleri (duraklar, yolculuk hatlarının belirlenmesi...)
- Alt ve üst yapı hizmetleri (kaldırımlar, park düzenlemeleri, Pazar yerleri, emzirme odaları, gündüz bakımevleri...)
- İstihdam politikalarında ve kent ekonomisinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi

Belediye Bütçelemesini Etkilemenin Mekanizmaları

- Kent Konseyleri
- Mahalle Meclisleri
- Belediye meclisleri, ihtisas komisyonları
- Yerel yönetimlerin bütçeleme çalışmalarının tanınması ve bilinirliğinin artırılması önemlidir. Bu çalışmalar için, kadın örgütleri, kamu çalışanları, üniversiteler, meslek odaları vb. çoklu yapıdan oluşan bağımsız bir komisyon şeklinde çalışılabilir. İlk olarak, bütçeleme takvimi bilinmelidir.

Belediyelerde Bütçeleme Süreçleri

30 Haziran	Belediye başkanı bütçe çağrısı yapar. Çağrıda bütçenin hazırlanmasında uyulacak temel ilke ve politikaları da belirtir.
01 - 31 Temmuz	Belediye birimleri giderlerden oluşan bütçe tekliflerini hazırlayarak mali hizmetler birimine verir.
01 - 30 Ağustos	Mali hizmetler birimi harcama birimlerinden gelen gelir ve gider bütçelerini birleştirir ve belediyenin bütçe tasarısını oluşturur. Ardından başkanın incelemesi için encümene havalesini sağlar.
01 -07 Eylül	Bütçe tasarısı merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere İçişleri Bakanlığı'na gönderilir.
01 - 25 Eylül	Bütçe tasarısı encümenince incelenir ve meclise sunulmak üzere raporlanır..
25 Eylül - 30 Ekim	Büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinde belediye başkanı bütçe tasarısını meclise sunar
01 - 20 Ekim	Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediye bütçeleri bütçe komisyonu ile mecliste görüşülür.
01 - 20 Kasım	İl ve ilçe belediyeleri bütçeleri bütçe komisyonu ile mecliste görüşülür.
08 - 28 Kasım	Büyükşehir belediye bütçeleri ilçe belediye bütçeleriyle birlikte bütçe komisyonu ile mecliste görüşülür.
28 Kasım - 31 Aralık	Mecliste görüşülüp kesinleşen bütçe en geç yedi gün içinde 1 Ocak'ta yürürlüğe gitmesi için başlılığına göre vali veya kaymakama gönderilir.
1 Ocak	Bütçe uygulamaya girer veya herhangi bir nedenle kesinleşmemişse bir önceki yılın bütçesi uygulanmaya devam olunur.

Bu takvim doğrultusunda, yapılacak tüm faaliyetler programlanabilir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme lobisi ve teknik çalışmalarını uzun, adım adım gerçekleştirilecek çalışmalardır. Mutlaka, idarenin gönüllü olması ve aktif katılımı gerekir.

“Özel olan politiktir ve politik olan da iktisadidir, öyleyse kişisel olan sadece politik değil, aynı zamanda iktisadidir.”

Pujol, Michele A. (1995)

sivil izleme uygulaması

Sahip olduğun cinsiyet ve cinsel yönelimle kendini (yaş, kıyafet, ışıklandırma, vs. bağlamında) güvende ve güvensiz hissettiğin kent mekanları, müşterekler nerelerdir? Kentinde, ilçende ya da mahallende bir yürüyüşe çık ve gözlemlerle.

Gözlemlerini yaparken kentinde, ilçende, mahallende aşağıdakilerden hangileri var, araştırmacı gözlerle etrafına bak, raporla.

Ücretsiz veya düşük ücretli kreş, yaşlı-engelli bakımevi var mı, varsa hangi kurumlar tarafından açılmış? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?

Kamusal alanlarda bebek bakım ve emzirme odaları var mı? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?

Kentinizde kadın sığınağı, kadın danışma merkezleri var mı? Hangi kurumlarda var? Kaç tane?

Cinsiyetsiz tuvaletler var mı?

Kentinizde LGBTI+'lar kamusal hizmetlere erişim bakımından ayrımcılığa uğruyorlar mı, gözlem ya da deneyiminiz var mıdır?

Dilersen farklı cinsiyet ve cinsel yönelimlerle çalışan yerel STK, belediyelerle görüşme yapabilir, fikirlerini sorabilirsin. Farklı cinsiyet ve cinsel yönelimden hemşehrilerle konuşma ve soruları ona da sorma fırsatın olursa, sakın bu fırsatı kaçıрма.

dörtmevsim

SABANCI VAKFI

Hibe Programı ile desteklenmiştir.